

Nota voor Burgemeester en Wethouders

Team: Inrichting en Beheer Leefomgeving

Onderwerp:

Bod Deventer als onderdeel van werkregio RIVUS voor de derde ronde Impulsgelden (subsidieregeling Klimaatadaptatie).

Notagegevens

Bestuursorgaan : B-en-W 5-12-2023
Notanummer : 2023-1129
Datum : 5-12-2023
Programma : 03 - Leefomgeving
Portefeuillehouder : Wethouder Elferink,

Bijlage(n) : 20231122_Bijlage 1_Gebundelde Projectomschrijving RIVUS 2023.docx,20231122_Bijlage 2_Gebundelde Maatregelentabel RIVUS 2023.xlsx,20231122_Indieningsformat_en_bijlage_3_en_4_impulsregeling_2023_RIVUS.docx,20231122_Ondersteuningsverklaring RIVUS 2023.docx

Parafering

27-11-2023: Programmamanager
27-11-2023: Programmamanager
28-11-2023: Wethouder

Agendering

* 29-11-2023: Gemeentesecretaris/algemeen directeur

Definitieve akkoord

5-12-2023

B & W d.d.: 5-12-2023

Besluit

1. In te stemmen met het indienen van de vier projecten, zoals opgenomen in 'Bijlage 2 Gebundelde maatregelentabel RIVUS 2023' , voor een bijdrage van het Rijk vanuit de Impulsgeldenregeling
2. De burgemeester te verzoeken om Wethouder Elferink volmacht te verlenen om de 'Ondersteuningsverklaring RIVUS 2023' namens de gemeente te ondertekenen

De nota en het besluit openbaar te maken

Inleiding

Tegelijk met het Deventer Klimaatadaptatieprogramma is in 2021 het 'Regionaal adaptatieprogramma Klimaat - werkregio RIVUS' (hierna te noemen RAP) vastgesteld door het College. Het RAP is een voorwaarde om in aanmerking te komen voor Impulsgelden van het Rijk voor het treffen van klimaatmaatregelen. Vanaf 1 januari 2021 tot 31 december 2023 kunnen gemeenten, provincies en waterschappen projecten indienen waarvoor de Rijksbijdrage wordt gevraagd. Uitvoering van deze projecten moet plaatsvinden in de periode tot en met 31 december 2027. Het bedrag kan gebruikt worden om klimaatadaptatiemaatregelen versneld uit te voeren, om al geplande ruimtelijke maatregelen uit te breiden met adaptatiemaatregelen, of om nieuwe adaptatiemaatregelen op te pakken. De bijdrage wordt via werkregio RIVUS aangevraagd. Dit jaar vindt de derde ronde plaats voor de aanvraag van Impulsgelden, waarbij wij vier projecten indienen.

Beoogd maatschappelijk resultaat

De aanvraag van Impulsgelden draagt bij aan het komen tot een klimaatadaptief Deventer in 2050.

Kader

2019 - 1700 Besluit vaststelling Omgevingsvisie Deventer 2019, dd. 18 december 2019

2021 - 144 Besluit vaststelling Klimaatadaptatieprogramma, dd. 9 november 2021

2021 - 144 Besluit vaststelling Regionaal adaptatieprogramma Klimaat - werkregio RIVUS incl. uitvoeringsprogramma, dd. 9 november 2021

2021 - 265 Raadsbesluit vaststelling Gemeentelijk rioleringsprogramma, dd. 26 januari 2022

2022 - 172 Besluit vaststelling Bestuursakkoord RIVUS Water & Klimaatadaptatie 2022-2027, dd. 1 maart 2022

Deltaplan Ruimtelijke adaptatie van het Rijk (DPRA)

Betrokken partijen en participatie

De aanvraag Impulsgelden is opgesteld in samenwerking met alle partners binnen de werkregio RIVUS, te weten 8 gemeenten, waterschap Drents Overijsselse Delta en provincie Overijssel.

De aanvraag zal ook door RIVUS worden in gediend bij het Rijk.

Toelichting op participatiebeleid

Argumenten voor en tegen

Vanuit onze organisatie zijn vorig jaar al twee projecten aangedragen voor de Impulsgeldaanvraag 2022. Dit jaar worden nog eens vier projecten aangedragen in de derde en laatste ronde. Daarmee wordt het beschikbare subsidiebedrag voor Deventer volledig benut. Het gaat bij alle projecten om knelpunten zoals in het Deventer Klimaatadaptatieprogramma geformuleerd.

Financiële consequenties en dekking

Vanuit de impulsregeling is voor onze werkregio RIVUS voor drie jaar een totaalbedrag van € 5.420.000 beschikbaar. Met een gezamenlijk maatregelenpakket kunnen we aanspraak maken op deze gelden. Het Rijk draagt maximaal 1/3e van de kosten van het maatregelenpakket bij. Voor het resterende deel moet cofinanciering worden geregeld door de eigen organisatie of in samenwerking met waterschap of provincie. De rijksbijdrage is bedoeld voor het nemen van maatregelen tegen wateroverlast, droogte en overstromingen in de openbare ruimte. Hitte maatregelen komen niet in aanmerking. Maatregelen kunnen één keer per jaar worden ingediend in de jaren 2021, 2022 en 2023. In 2021 heeft Deventer

in de eerste aanvraagronde geen project ingediend. In 2022 heeft Deventer twee projecten ingediend, waarvoor EUR 104.325,- excl. BTW subsidie is toegekend. Voor Deventer is dit jaar nog EUR 694.536,- excl. BTW beschikbaar. In deze laatste ronde dienen wij vier projecten in, waarmee het totale subsidiebedrag wordt benut.

De vier projecten zijn:

* 2e Pauwelandstraat e.o.: Financiering gemeente Deventer EUR 726.164,-, Rijksbijdrage is EUR 289.864,- (verhouding 2/3 gemeente en 1/3 Rijk)

* Burgersdijk: Financiering gemeente Deventer EUR 829.087,-, Rijksbijdrage is EUR 330.948,- (verhouding 2/3 gemeente en 1/3 Rijk)

* Handespark de Weteringen: Financiering gemeente Deventer EUR 163.183,-, Rijksbijdrage is EUR 65.138,- (verhouding 2/3 gemeente en 1/3 Rijk)

* De Zweedsestraat: Financiering gemeente Deventer minimaal 25.755,-, Rijksbijdrage EUR 8.585,- (restbedrag subsidie)

De projecten zijn opgenomen in het MJOP dat uw college binnenkort voorgelegd krijgt. Het gaat om investeringsmiddelen die begin 2024 aan de raad worden voorgelegd.

Openbaarmaking en communicatie

Het besluit met bijbehorende stukken is openbaar. Bij vaststelling van dit besluit zal dit teruggekoppeld worden aan RIVUS. Vanuit het MJOP-MIND traject zal over de projecten naar belanghebbenden worden gecommuniceerd.

Aanpak en uitvoering

Aanpak en uitvoering van de projecten voor de Impulsregeling is geborgd via het MJOP-proces.

Betreft: Verklaring van instemming met het maatregelenpakket RIVUS t.b.v. Tijdelijke Impulsregeling
Klimaatadaptatie 2021 – 2027

D.d. 5 december 2023

Geachte lezer,

Als bestuurlijk vertegenwoordiger van de gemeente Deventer binnen het samenwerkingsverband RIVUS, stem ik hierbij in met het bijgevoegde maatregelenpakket van onze werkregio als subsidieaanvraag voor het jaar 2023 voor de Tijdelijke Impulsregeling Klimaatadaptatie 2021-2017 van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

De bijdrage uit deze tijdelijke regeling stelt ons in staat tot een versnelde uitvoering van fysieke en kosteneffectieve maatregelen die bijdragen aan het voorkomen of beperken van wateroverlast, droogte en/of gevolgenbeperking overstromingen in onze werkregio.

Met vriendelijke groet,

Wethouder M.W.H. Elferink

Gemeente Kampen - Project 1: Afkoppelen Graafschap

Locatie: Graafschap, Kampen

Opgave: In de binnenstad van Kampen zijn een aantal straten die te maken hebben met wateroverlast (o.a. Boomstraat, Plantsoenstraat, Lyceumstraat, zie onderstaand kaartje). Een groot deel van deze wateroverlast zou opgelost kunnen worden door deze straten af te koppelen. Om dit mogelijk te maken, is het nodig om in de Graafschap regenwaterriool aan te leggen zodat de overige straten via de Graafschap mogelijkheid hebben om af te voeren.

Omdat de Graafschap zelf geen wateroverlastlocatie is, is er tot nu toe geen budget beschikbaar gesteld om hier hemelwaterriool aan te leggen.

Oplossing:

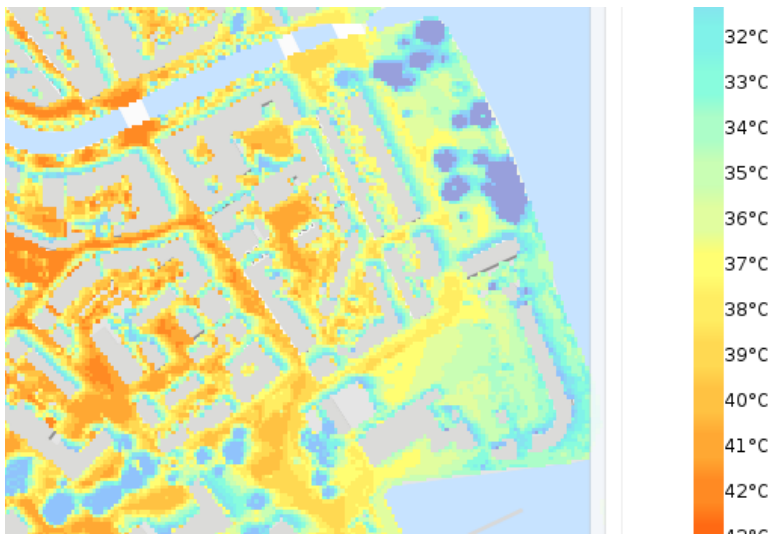
Met de rijksbijdrage kunnen tijdens de herstratingswerkzaamheden die in 2024 gepland staan direct ook afkoppelmaatregelen genomen worden. Het betreft in dit geval het aanleggen van een nieuw hemelwaterriool. De verbinding naar de Burgel wordt gebruikt om de rest van het in de toekomst aan te leggen hemelwaterstelsel in de buurt af te voeren.

Gemeente Kampen - Project 2: Vergroenen Graafschap

Locatie: Graafschap, Kampen

Opgave: In de binnenstad van Kampen zijn een aantal straten die te maken hebben met wateroverlast (o.a. Boomstraam, Plantsoenstraat, Lyceumstraat, zie kaartje bij project 1). Om de wateroverlast in deze straten te verminderen, is het nodig om in de Graafschap nieuwe plantvakken aan te leggen zodat hemelwater in de bodem kan infiltreren en er minder hemelwater afstroomt richting de lager gelegen straten.

Daarnaast is de binnenstad van Kampen aangewezen als aandachtsgebied voor hittestress; uit zowel de stresstest als de risicodialoog is de Graafschap naar voren gekomen als één van de warmste plekken in de binnenstad van Kampen (zie onderstaand kaartje).

Oplissing: Met de rijksbijdrage kunnen tijdens de herstratingswerkzaamheden die in 2024 gepland staan direct nieuwe groenvakken aangelegd worden. Het betreft in dit geval het aanleggen van meerdere nieuwe groenvakken tussen de parkeerstroken en het planten van een aantal nieuwe bomen (zie onderstaande verbeelding).

VERBEELDING

Gemeente Kampen - Project 3: Afkoppelen Goudplevier

Locatie: Goudplevier, IJsselmuiden

Opgave: Achterin IJsselmuiden zijn een aantal straten die te maken hebben met wateroverlast, waaronder Goudplevier (zie onderstaand kaartje). Uit de risicodialoog blijkt dat bij hevige buien hier zo veel water komt te staan dat de weg niet langer toegankelijk is. Omdat dit de uitvalsroute voor de gehele wijk is, is het wenselijk om ook tijdens hevige buien deze straat begaanbaar te houden.

De weg zou bij een T100 bui nog steeds begaanbaar moeten zijn. Om dit mogelijk te maken, is het nodig om in Goudplevier regenwaterriool aan te leggen. Budgettair is op dit moment alleen budget beschikbaar gesteld voor het herstraten van de wegen, niet om maatregelen tegen wateroverlast te nemen.

Oplissing:

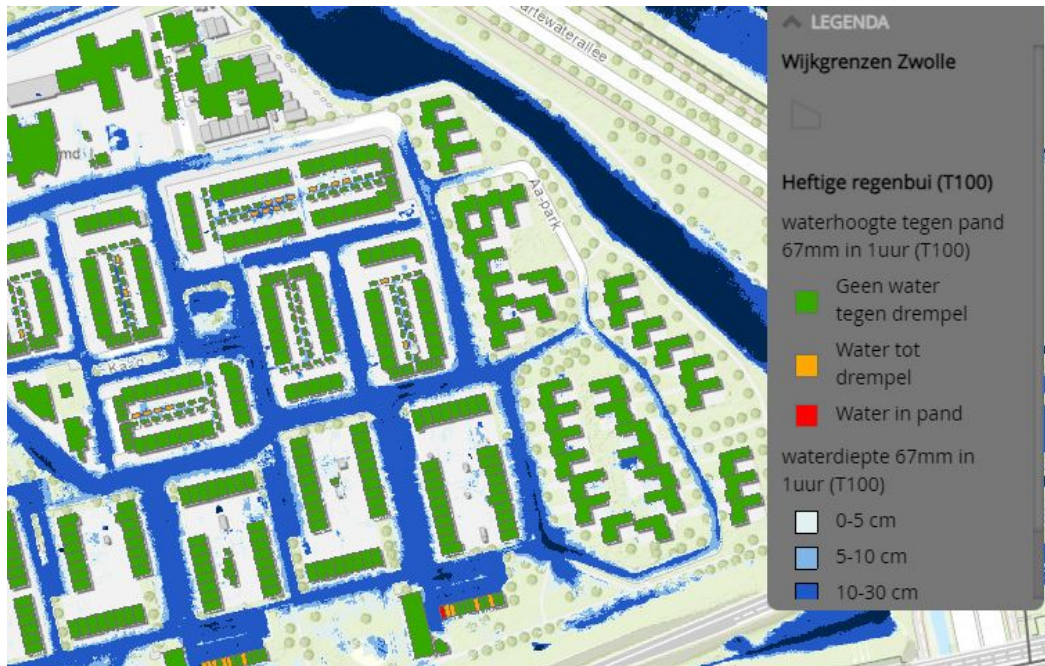
Met de rijksbijdrage kunnen tijdens de herstratingswerkzaamheden die in 2024 gepland staan direct ook afkoppelmaatregelen genomen worden. Het betreft in dit geval het aanleggen van een nieuw hemelwaterriool.

Gemeente Zwolle - Project 1: Herinrichten/vergroenen Klimaatstraat Aa-landen traject 1

Locatie: Wijk Aa-landen traject 1; Drecht, Noord en Westeinder in Zwolle

Opgave: Vergroten van de afvoercapaciteit en ruimtelijke inrichting

In dit gebied is, een relatief grote kans op wateroverlast. Deze maatregelen zijn onderdeel van het grotere project Klimaatstraten Aa-landen.

Oplossing:

Met de rijksbijdrage kunnen in de bestaande wijk de Aa-landen klimaatmaatregelen gecombineerd kunnen worden met de herbestratingen die in 2024-2025 geprogrammeerd staan.

Het betreft in dit geval het afkoppelen van verhard oppervlak, het vergroenen van de straten, het realiseren van meer bergend en infiltrerend vermogen in de wijk en het vergroten van het afvoerend vermogen door het toevoegen van een hemelwaterriool.

Er wordt minimaal 4200 m² afgekoppeld binnen dit project. Het water wordt binnen de projectgrens met een infiltratievoorzieningen vastgehouden.

In het grotere geheel draagt het project bij aan de totstandkoming van het groenblauwe netwerk zoals benoemd in de omgevingsvisie van Zwolle.

Gemeente Zwolle - Project 2: Herinrichten/vergroenen Klimaatstraat Aa-landen traject 2

Locatie: Wijk Aa-landen traject 2; straten Amstel, Kromme Mijdrecht, Kromme Rijn, Schie, Vliet en Zaan in Zwolle.

Opgave: Vergroten van de afvoercapaciteit en ruimtelijke inrichting

In dit gebied is, een relatief grote kans op wateroverlast. Deze maatregelen zijn onderdeel van het grotere project Klimaatstraten Aa-landen. Daarnaast is het gebied erg hittegevoelig.

Oplissing:

Met de rijksbijdrage kunnen in de bestaande wijk de Aa-landen klimaatmaatregelen gecombineerd kunnen worden met de herbestratingen die in 2024-2025 geprogrammeerd staan.

Het betreft in dit geval het afkoppelen van verhard oppervlak, het vergroenen van de straten, het realiseren van meer bergend en infiltrerend vermogen in de wijk en het vergroten van het afvoerend vermogen door het toevoegen van een hemelwaterriool.

Er wordt minimaal 6600 m² afgekoppeld binnen dit project. Het water wordt binnen de projectgrens met een infiltratievoorzieningen vastgehouden.

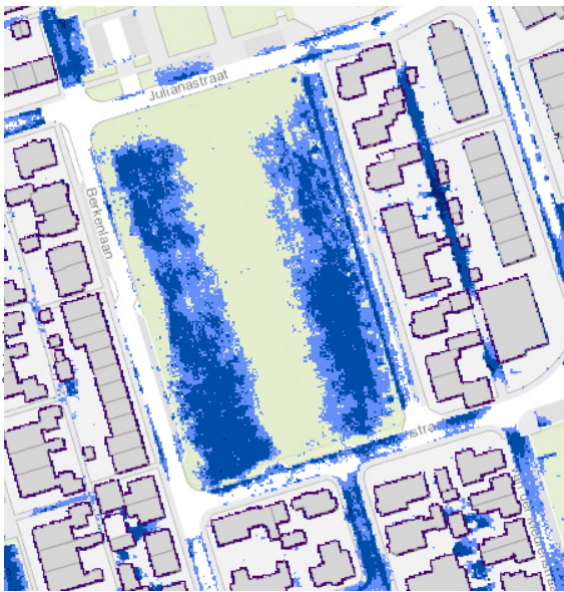
In het grotere geheel draagt het project bij aan de totstandkoming van het groenblauwe netwerk zoals benoemd in de omgevingsvisie van Zwolle.

Gemeente Zwartewaterland - Project 1: Tegengaan wateroverlast en vergroenen Berkenlaan

Locatie: Berkenlaan - Zwartsluis

Opgave: Het project komt naar voren bij de stresstest en veroorzaakt bij een bui van 70 mm/uur een wateroverlast waarbij het water vanuit de openbare ruimte de huizen instroomt en dat ontsluitingswegen onbegaanbaar raken. Dit is of urgent of onwenselijk en daarom moet er op korte termijn maatregelen uitgevoerd worden. Het project willen wij aanpakken in combinatie met de beheeropgaven riolering en wegen en zijn opgenomen in de programmering van het GRP 2022-2026.

Deze wijk komt bij de stresstest wateroverlast als urgent naar boven voor wat betreft het water dat vanuit de openbare ruimte in de huizen stroomt en wat betreft het onbegaanbaar worden van ontsluitingswegen voor hulpdiensten (figuur 1).

Figuur 1: Stresstest Berkenlaan bui 8+13%

Deze wijk is aangelegd tussen de jaren '30 en '50 en heeft een gemengd rioolstelsel die de hoeveelheden regenwater bij een bui van 70 mm/uur niet goed kan afvoeren. De wijk is het laagst gelegen deel van Zwartsluis. Tevens is de hoeveelheid groen in de wijk spaarzaam in vergelijking tot de hoeveelheid bebouwing.

De mogelijkheid om water te bergen (en vertraagd afvoeren) ter hoogte van het openbaar groen langs de Berkenlaan, zal met een participatietraject

onderzocht moeten worden gezien de geringe infiltratiecapaciteit van de ondergrond.

Oplossing: In de omgeving van de Berkenlaan spelen meerdere opgaven. Zo bestaat er vanuit de wijk de wens tot het verbeteren van de leefbaarheid in combinatie met het openbaar groen. De wateroverlast zorgt voor hinder in meerdere straten. Door de aanplant van extra groen zal er een verkoelende werking van het terrein ontstaan en verbetert de biodiversiteit. Vanuit de wijk is er behoefte om het grasveld meer in te zetten voor ontmoeting. Door het betrekken van de naastgelegen basisschool (OBS Aremberg) wordt de educatieve functie van het terrein, met daarbij spelen en bewegen, tevens versterkt.

Met de impuls gelden kan de wateroverlast in de (omgeving van de) Berkenlaan worden opgelost. Ook kunnen we samen met de inwoners van de wijk tot een gedragen oplossing komen voor de verbetering van de leefomgeving. Speerpunten daarbij zijn de verkoelende werking van het openbaar groen, versterken van de biodiversiteit en een verbindend element. De oplossing zoeken we in waterberging gecombineerd met spelen en ontmoeten. Daarmee kan in 2024-2025 de wateroverlast en hittestress van zo'n 5000 m² aan openbaar groen en wegverharding worden opgelost.

Gemeente Olst – Wijhe – Project 1: Herinrichting N337

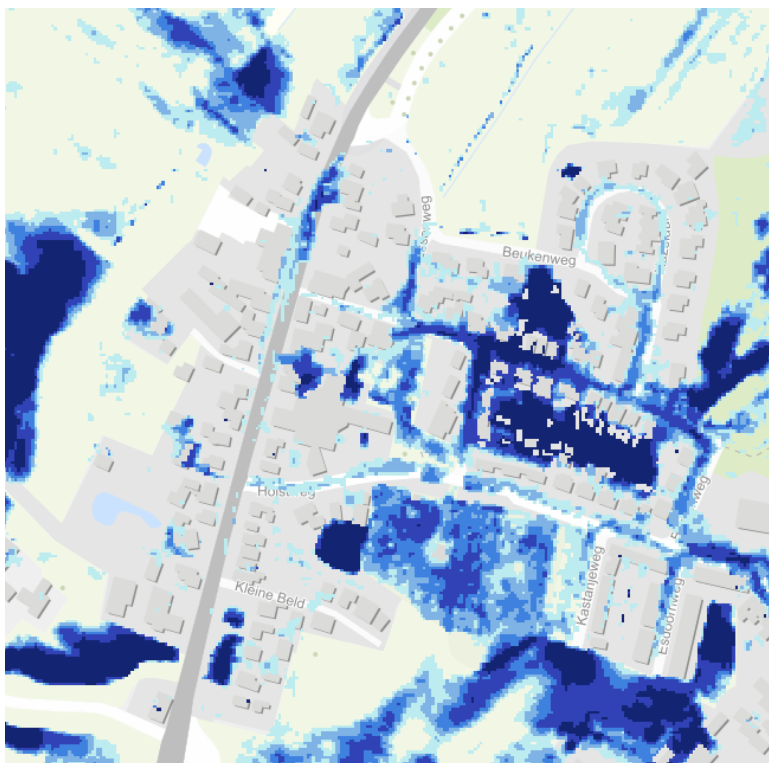
Locatie: Rijksweg N337, Den Nul

Voor de aanvraag van de Impulsgelden Klimaatadaptatie dient de gemeente Olst-Wijhe één project in. De maatregelen in dit project dragen bij aan het verminderen van wateroverlast en droogte. Vanwege het bereikte subsidieplafond, doet Olst-Wijhe een aanvraag voor een bijdrage van €38.815,- (8% van de totale kosten van het klimaatadaptieve deel van de kosten).

Opgave: Het project betreft de herinrichting van de Rijksweg N337, welke loopt door de bebouwde kom van Den Nul. De stresstest laat voor zien dat er in dit gebied wateroverlast optreedt als er een bui van 70 mm per uur valt. Tegelijkertijd neemt het risico op droogtestress toe in 2050. Voor de gemeente Olst-Wijhe zijn dit redenen om in te zetten op maatregelen waarbij regenwater beter wordt vastgehouden en benut. Daarnaast is de Provincie Overijssel bezig met het verbeteren van de mobiliteit en leefkwaliteit in de openbare ruimte. Door deze projecten te bundelen worden minder kosten gemaakt en is er minder overlast voor omwonenden, aangezien de straat slechts één keer open hoeft.

In de risicodialogen die gevoerd zijn tussen maart en juli 2021 werd bevestigd dat wateroverlast na extreme buien in de gehele gebouwde omgeving voorkomt. Wateroverlast kan echter goed beheerst worden indien de juiste maatregelen worden getroffen. In het uitvoeringsplan wordt daarom voorgesteld om straten klimaatadaptief in te richten bij herinrichtingsprojecten, zoals .

Project: Herinrichting Rijksweg N337, afkoppelen hemelwaterafvoer en realisatie infiltratieriolering.

Oplossing: Uit de stresstest blijkt dat er in op het laagste punt waar het verhard oppervlak van de N337 in de kom van Den Nul veel wateroverlast ontstaat bij een hevige bui van 70 mm per uur. Op sommige lageregelegen delen kan het water zelfs meer dan 30 centimeter hoog komen te staan. Dit betekent dat ook hulpdiensten geen gebruik kunnen maken van deze belangrijke ontsluitingsroute. Om overlast in de toekomst te beperken, wil de gemeente Olst-Wijhe samen met de Provincie Overijssel maatregelen treffen door het riool te ontlasten en het regenwater vast te houden en te benutten.

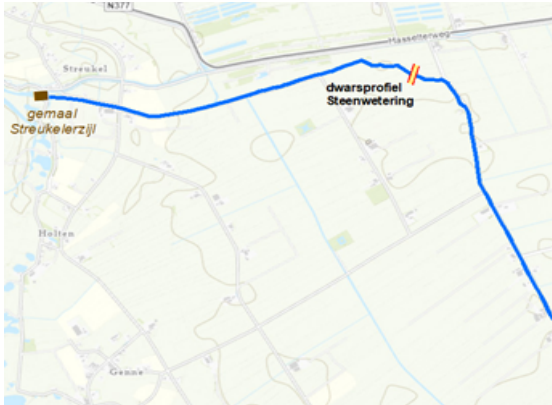
Het regenwater wordt nu via het riool afgevoerd naar de RWZI. De Provincie Overijssel heeft plannen om met het uit te voeren onderhoud aan de rijbaan de straat te herinrichten en daarbij ook klimaatadaptieve maatregelen te nemen. In ieder geval wordt het verhardingsoppervlak afgekoppeld en wordt de groenstructuur vergroot en verbeterd. Gemeente Olst-Wijhe benut deze meekoppelkans voor de realisatie van een infiltratieriolering. Hiermee wordt het regenwater afgevoerd en de sponswerking van de regio vergroot. Hierdoor neemt de verwachte kans van wateroverlast in de toekomst af en tegelijkertijd een robuustere buffer gerealiseerd voor de periode van droogte.

Met behulp van de Rijksbijdrage kan de realisatie van het infiltratieriool gelijktijdig met de herinrichting van deze straat een worden uitgevoerd, namelijk van 2023-2024 in plaats van enkele jaren later pas. Om deze reden dragen de Impulsgelden bij aan een versnelde aanpak van de wateroverlast in deze regio.

Waterschap Drents Overijsselse Delta – Project 1: Herinrichting Steenwetering

Locatie: Steenwetering, Hasselt

Opgave: Om te voldoen aan kaderrichtlijn water (KRW) en het verkrijgen van het gewenste ecologisch potentiaal (GEP) van de watergang Steenwetering is het nodig om maatregelen te treffen. De opgave ligt er om 4 km natuurvriendelijke oevers aan te leggen met minimaal een breedte van 4 m1. Ook naar de hydrologische situatie van de watergang is gekeken en hieruit blijkt dat op sommige plaatsen de watergang te krap is voor het debiet dat er doorheen stroomt. Hierdoor bestaat er kans op wateroverlast.

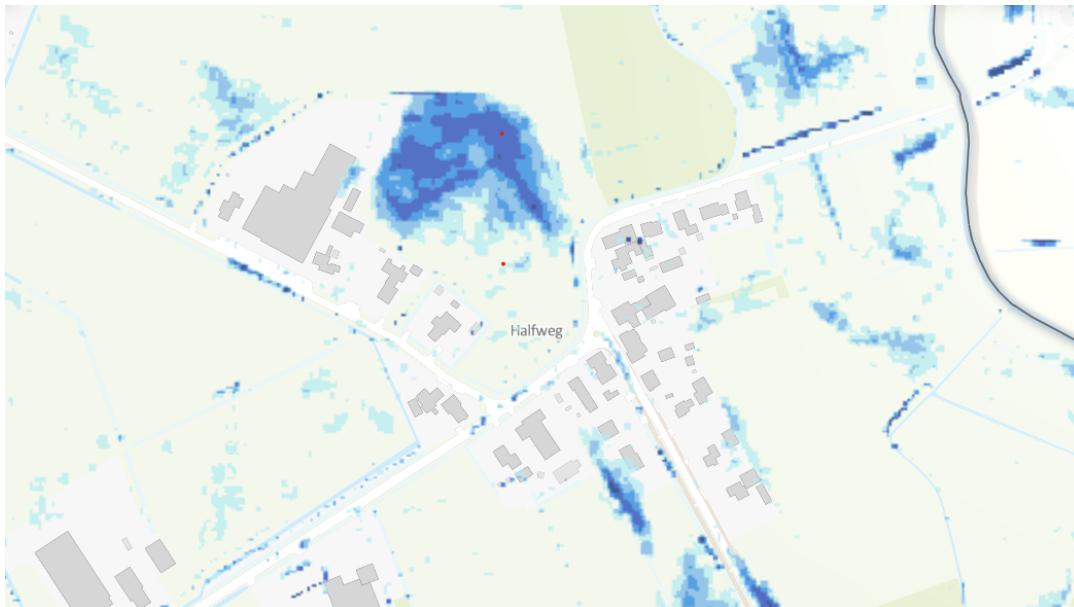

Oplossing: Er is in afstemming met de omgeving ruimte vrijgemaakt voor de aanleg van natuurvriendelijke oevers. Ook wordt een aantal bruggen aangelegd in plaats van duikers om zodoende voldoende doorstroomprofiel te verkrijgen. Door de aanleg van bruggen in plaats van duikers is het gebied beter bestand tegen extreme neerslag en waterafvoer door klimaatontwikkeling.

Gemeente Staphorst – Project 1: Herinrichting kruising Halfweg

Locatie: Gemeenteweg, Halfweg (Staphorst)

Opgave: Het eerste project betreft het verbeteren van de waterafvoer bij de kruising van de Halfweg. Uit de stresstest komt naar voren dat er wateroverlast ontstaat bij een hevige bui van 70 mm in één uur. De bestaande sloot loopt dan vol water en kan het water niet afvoeren. Hierdoor blijft er water op de rijbaan staan. Dit veroorzaakt overlast bij de weggebruikers van deze belangrijke verbindingsweg tussen IJhorst, Staphorst en Meppel.

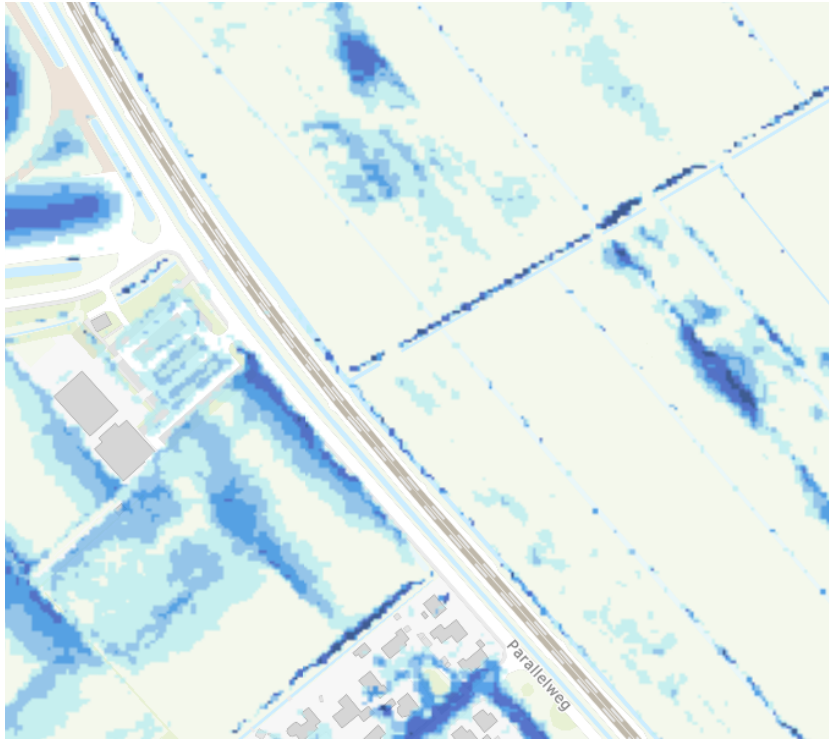

Oplossing: Op dit moment is er budget voor het verkeerskundig herinrichten van de kruising waarbij de verharding wordt vervangen. Met de rijksbijdrage ontstaat er een uitgelezen meekoppelkans om een duiker-verbinding aan te leggen tussen 2 sloten. Hierdoor kan het water beter afgevoerd worden. Ook wordt het profiel van de sloot richting het Reestdal aangepakt zodat het water beter afvoert. In de duiker verbinding wordt een overstortmuur aangebracht zodat het water tot een bepaald peil ter plaatste kan infiltreren in de bodem.

Gemeente Staphorst – Project 2: Herinrichting Parallelweg Staphorst

Locatie: Parallelweg, Staphorst

Opgave: Dit project betreft een groot onderhoud aan de Parallelweg in Staphorst. Hiervoor geldt dat het regenwater nu via het riool afgevoerd wordt naar de RWZI. Dit leidt tot een verhoogde druk op de RWZI.

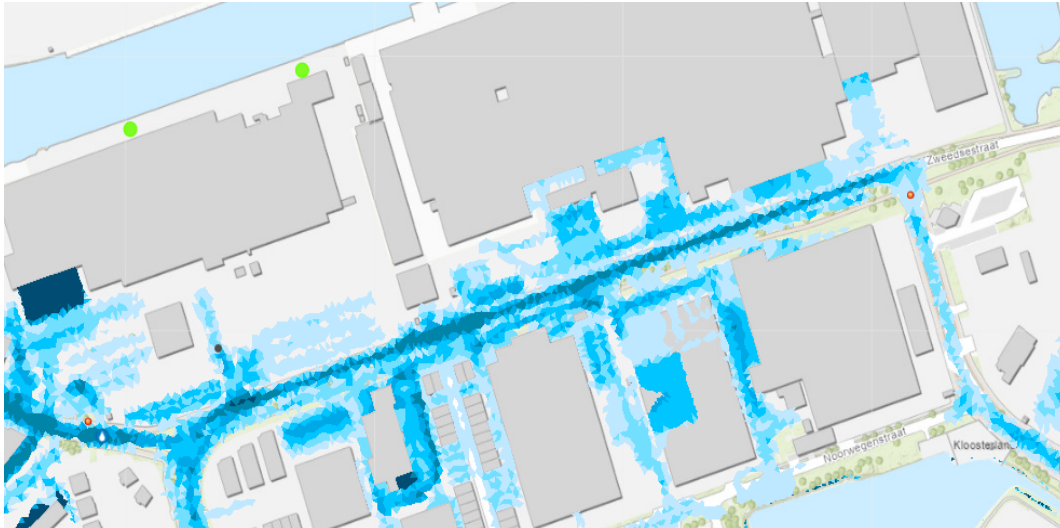

Oplossing: Er is vanuit de gemeente op dit moment geen budget voor het afkoppelen van verhard oppervlak, maar wel voor het vervangen van het asfalt. Met de rijksbijdrage kan gelijktijdig het verhardingsoppervlak worden afgekoppeld waardoor het regenwater via de berm in de naast gelegen sloot kan worden afgevoerd/geïnfiltreerd. Tevens kunnen de bermen ingezaaid worden met een bloemen mengsel waardoor de biodiversiteit verbeterd.

Gemeente Deventer - Project 1: Afkoppelen Zweedsestraat met VGS en overstort naar oppervlaktewater

Locatie: Zweedsestraat, Deventer

Opgave: Bij de Zweedsestraat is gebleken uit stresstesten en praktijkervaringen dat bij bui T=10 (36mm in 45 minuten) er in deze straat al sprake is van water op straat en risico op wateroverlast bij de bedrijven. Bij extremere buien als T=100 (75mm in 3 uur) is dit risico op deze locatie vele malen groter. De herinrichting van de Zweedsestraat is onderdeel van de buurtagenda industrieterrein Kloosterlanden.

Oplossing: Met de rijksbijdrage kunnen klimaatmaatregelen gecombineerd worden met verkeerskundige aanpassingen in de Zweedsestraat. Het betreft in dit geval het omzetten van een gemengd rioolstelsel naar een VGS-stelsel dat een overstort krijgt op het omliggende oppervlaktewater. Bedrijfspanen worden, wanneer rechtstreeks afkoppelen naar oppervlaktewater niet mogelijk is, op dit nieuwe VGS-stelsel aangesloten. Tevens wordt getracht om meer hemelwater richting het groen af te laten wateren, om verdroging en hittestress bij de beplanting tegen te gaan.

Gemeente Deventer - Project 2: Afkoppelen 2^e Pauwelandstraat naar een infiltratievoorziening

Locatie: 1^e- en 2^e Pauwelandstraat, Kolkweg in wijk Voorstad, Deventer

Opgave: De modelberekeningen laten zien dat in de wijk Voorstad van Deventer op diverse locaties ernstige overlast wordt berekend. Voor de omgeving van de 2^e Pauwelandstraat wordt deze berekende wateroverlast ook herkend in de praktijk. Het gebied kent enkele ingesloten laagten, waardoor het regenwater moeilijk uit het gebied weg kan stromen. Er is op dit moment budget beschikbaar gesteld om bij de 1^e Pauwelandstraat het straatwerk aan te pakken en de hevige wortelopdruk, evenals de veiligheid en leefbaarheid van de Beestenmarkt. Voor de aanpak van het wateroverlastknelpunt is maar beperkt budget beschikbaar gesteld.

Oplossing: Momenteel wordt er onderzoek gedaan naar oplossingsmogelijkheden om de wateroverlast in de wijk Voorstad te beperken. Voor de 2^e Pauwelandstraat en omgeving kan door het aanleggen van ondergrondse infiltratievoorzieningen de kans op wateroverlast sterk worden verminderd. Met een bijdrage vanuit de impuls gelden is een snellere fasering mogelijk om daarmee tot een snellere en robuuste oplossing van het wateroverlastknelpunt te komen.

Gemeente Deventer - Project 3: Afkoppelen van Burgersdijk

Locatie: Buurt Burgersdijk, Deventer

Opgave: Op basis van de stresstest en praktijkervaring is de buurt Burgersdijk gevoelig voor wateroverlast. De woningbouwcoöperatie heeft een opgave voor groot onderhoud aan de woningen. Wij willen zoveel mogelijk de gemeentelijke opgave voor de openbare ruimte koppelen aan de opgave van de woningbouwvereniging, echter heeft de gemeente momenteel slechts beperkt financiële middelen voor het nemen van klimaatmaatregelen.

Oplossing: Met de rijksbijdrage kan deze meekoppelkans benut worden om de buurt waterrobuust te maken en het regenwater op te vangen in lokale groenvakken en in een nieuw aan te leggen infiltratievoorziening in de openbare ruimte.

Gemeente Deventer - Project 4: Afkoppelen handelspark de Weteringen

Locatie: Handelspark de Weteringen

Opgave: Op handelspark De Weteringen is regelmatig sprake van wateroverlast. Deze overlast treedt met name op aan de zuidoostzijde van het gebied. Om de frequentie en gevolgen van de overlast te beperken wil de gemeente de afvoercapaciteit van het rioolstelsel naar oppervlaktewater vergroten. De afvoercapaciteit kan worden vergroot door het aanleggen van een extra noodoverstort aan de zuidzijde richting de Schipbeek. Voor de aanpak van het wateroverlastknelpunt is maar beperkt budget beschikbaar gesteld.

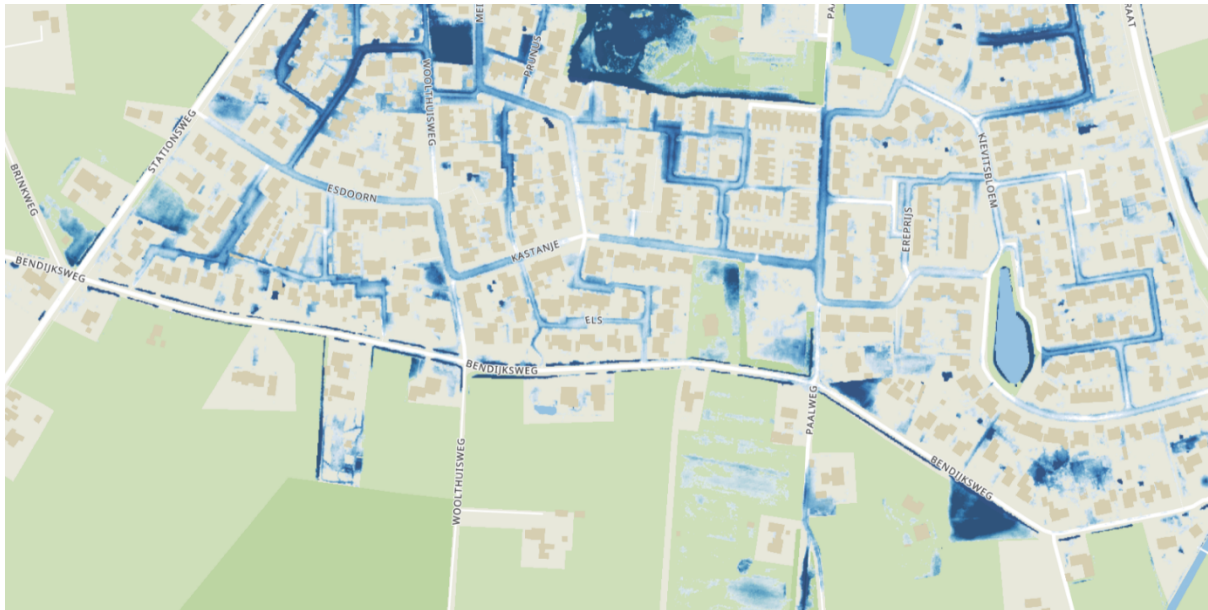

Oplossing: Met de impuls gelden kunnen deze klimaatmaatregelen op korte termijn uitgevoerd worden. Dit gebeurt in nauw afstemming met het waterschap Drents Overijsselse Delta, omdat hiervoor een kruising gemaakt moet worden met een primaire kering.

Gemeente Raalte - Project 1: Afkoppelen en klimaatadaptief maken van de Korenbloem, Kastanje, Meidoorn, Esdoorn

Locatie: Heino

Opgave: De Korenbloem, Kastanje, Meidoorn en Esdoorn worden straks integraal aangepakt en klimaat adaptief ingericht. Onderdeel hiervan is het afkoppelen van regenwater. Een van de doelen zal het afkoppelen van de straten zijn. Er wordt minimaal voor 20mm afgekoppeld. De riolering kan bij extreme neerslag niet het water afvoeren waardoor overlast ontstaat. Het project wordt eind 2024 of in 2025 uitgevoerd.

Oplossing: Het plan is om de straten af te koppelen en de doorstroming over het maaiveld te verbeteren zodat water zijn weg uit de straten kan vinden zonder af te stromen naar kwetsbare lager gelegen bebouwde gebieden.

Resultaat: Door deze maatregelen kan het gebied veel water opvangen bij extreme neerslag en komt dit niet tot afstroming in lagergelegen gebied. Binnen het GRP hanteren we een wijkgerichte aanpak waarbij dit gebied pas in 2041 op de planning staat, met de impulsbijdrage wordt de uitvoering dus naar voren gehaald.

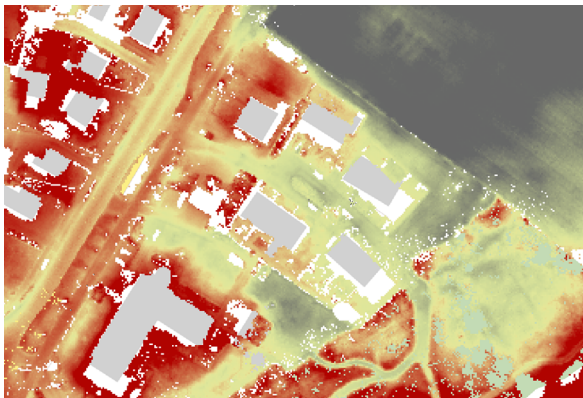
Gemeente Raalte - Project 2: Extra berging realiseren en het maken van een overstort

Locatie: Gerrit Norpplein

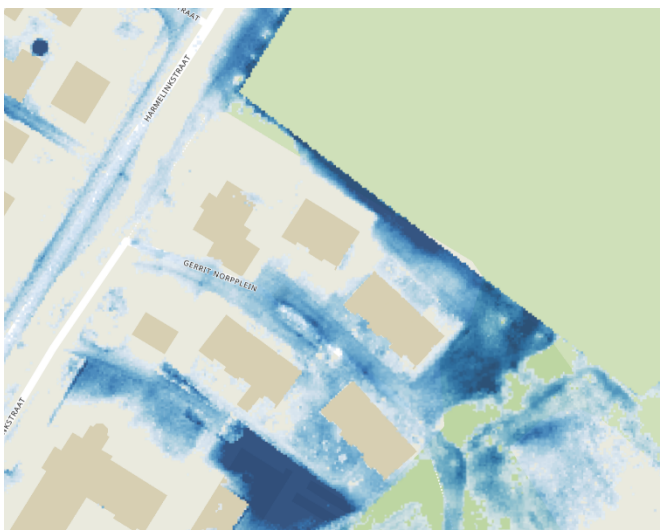
Opgave: Gerrit Norpplein is een lagergelegen hofje met woningen waar wateroverlast plaatsvindt. Het water kan niet naar de aangrenzende openbare ruimte vanwege de hoogte. Om het hofje waterrobuust te maken zal het water afkomstig uit et oosten moeten worden opgevangen en langs de woningen worden gestuurd. Ook wordt extra berging aangelegd om minder water op straat te realiseren. Het project wordt eind 2024 of in 2025 uitgevoerd.

Oplossing: Er wordt extra berging aangelegd en er wordt een overstort gerealiseerd op het lagergelegen weiland. Water afkomstig van hoger gelegen gebied wordt richting de nieuwe berging gestuurd waardoor de panden ontlast worden.

Resultaat: Een waterrobuuste straat. Binnen het GRP komt dit project pas in 2031 aan bod, met de impulsbijdrage wordt de uitvoering dus naar voren gehaald.

Hoogtekaart Gerrit Norpplein

Stresstest Gerrit Norpplein

Gemeente Raalte - Project 3: Het afkoppelen van de Kanaalstraat bij een geplande reconstructie

Locatie: Kanaalstraat O.Z.

Opgave: De kanaalstraat wordt opnieuw ingericht vanwege de staat van de weg en de komst van een nieuwe wijk. Bij de herinrichting van de straat wordt 20mm berging gerealiseerd, met in totaal ongeveer 20 m³. De straat wordt afgekoppeld en er wordt niet meer direct geloosd op het kanaal waardoor extra water kan worden vastgehouden en de grondwaterstand ten goede komt. Het project wordt eind 2025 of in 2026 uitgevoerd.

Oplossing: Er komt een ondergrondse infiltratiemaatregel onder de kanaalstraat te liggen.

Resultaat: Een afgekoppelde straat, wat ten goede komt aan de grondwaterstand en de capaciteit van het huidige rioolstelsel. Zo wordt extra ruimte gegeven aan de gebieden die nog op het gemengde stelsel lozen. Binnen het GRP hanteren we een wijkgerichte aanpak waarbij dit gebied pas in 2041 op de planning staat, met de impulsbijdrage wordt de uitvoering dus naar voren gehaald.

Gemeente Dalfsen - Project 1: Herinrichten Wilhelminastraat

Locatie: Wilhelminastraat, Dalfsen

Opgave: Uit zowel berekeningen als praktijk blijkt dat hier veel water op straat staat. De analyse geeft een aantal risicopanden aan. In de Wilhelminastraat staat een uur na de bui nog steeds een grote hoeveelheid water op straat én tegen de gevel aan. De waterdiepte is op sommige plekken der mate hoog dat hulpdiensten hier niet meer kunnen rijden en het water over de drempel de woning in kan lopen. Door een plaatselijke depressie in het maaiveld verzamelt zich hier bij een extreme neerslagsituatie veel water., waar water tegen de gevels aan staat.

Oplossing: Met de rijksbijdrage kunnen we tijdens de herinrichting de afvoercapaciteit vergroten om zo de wateroverlast te beperken. Een mogelijke maatregel is een verbinding te maken tussen de Wilhelminastraat en de watergangen langs de Rondweg. Er wordt aanbevolen om in de Wilhelminastraat een afkoppelriool aan te leggen. Dit wordt een infiltratieriool of hemelwaterriool met een diameter van 800 mm. Het hemelwater kan afgevoerd worden via een bypass in de Gernerweg of via de Welsummerstraat. In de Welsummerstraat ligt al een hemelwaterhoofdstructuur met een diameter van 1250 mm. Bij beide varianten wordt het riool aangesloten op de bestaande watergangen in de Rondweg. Voor de aanleg van riolering via de Gernerweg (A) is een lengte van ongeveer 400 meter in totaal nodig. Voor de aanleg van riolering via de Welsummerstraat (B) is een lengte van ongeveer 300 meter nodig.

Gemeente Dalfsen - Project 2: Herstructurering hemelwaterafvoer Polhaarweg

Locatie: Polhaarweg, Dalfsen

Opgave: Hier verzamelt zich veel water dat lang op straat blijft staan, blijkt uit praktijk en berekeningen. In de Polhaarweg staat een uur na de bui nog steeds een grote hoeveelheid water op straat, rond de 50cm. Het water bereikt de woningen niet maar het risico bestaat wel dat het water de lageregelegen garages inloopt. In het zuidelijke gedeelte van de Polhaarweg, waar deze weg over gaat in de Henri Dunantstraat en de Brethouwerstraat, treedt tevens wateroverlast op. Tijdens de bui op 4 juli stond hier circa 0.2 m water op straat.

Oplissing: Een mogelijke oplossing om de wateroverlast in het zuidelijke deel van de Polhaarweg te verminderen is om het water af te voeren naar de bergingsloten ter hoogte van de Geert Grotestraat, de oude Vecht-arm. Dit wordt gedaan door aanleg van een hemelwaterriool, die alleen in werking treedt wanneer de infiltratievelden naast de Polhaarweg volledig zijn gevuld. Met de rijksbijdrage kunnen we tijdens de herstructurering de afvoercapaciteit vergroten om zo de wateroverlast te beperken.

Gemeente Dalfsen - Project 3: Aanpassingen Zorgcentrum Rosengaerde

Locatie: Rondom Zorgcentrum Rosengaerde, Dalfsen

Opgave: Bij het Rosengaerde Zorgcentrum aan de Pastoriestraat stond tijdens de bui van 4 juli water in het pand. Tevens is bekend dat vaker bij kleinere buien ook wateroverlast optreedt in dit pand.

Oplossing: Met de rijksbijdrage kunnen we de afvoercapaciteit vergroten en het water bergen om zo de wateroverlast te beperken. Om wateroverlast in Rosengaerde Zorgcentrum te verminderen wordt voorgesteld om een hemelwaterriool/IT-riool aan te leggen die aansluit op het bestaande IT-riool in de Brandkolkstraat en Ankerstraat. Om de bergingscapaciteit van deze IT-riolering te vergroten wordt voorgesteld om het bestaande speelveld aan de Nieuwe Uitlag om te bouwen tot infiltratieveld. Het riool dat wordt aangelegd zou een diameter van 400 mm betreffen en een lengte van 220 meter. In het groengebied is ruimte voor een wadi met een oppervlak van 2900 m². Bij een diepte van 50 cm zou dit betekenen dat er een berging met een volume van 1450 m³ kan worden gerealiseerd.

	Maatregelcategorie	Maatregel	Binnen welk project wordt deze maatregel uitgevoerd	Op welke locatie wordt deze maatregel uitgevoerd	Totale kosten klimaatadaptatieve deel (inclusief BTW)	BTW (compensabel)	Rijksbijdrage (inclusief BTW)	% Rijksbijdrage (totaal max een derde, kan per maatregel afwijken)	BTW over Rijksbijdrage (via BTW compensatiefonds)	Rijksbijdrage netto	Geef aan welke organisatie hoeveel bijdraagt? (vaak eigen medefinanciering)	Wat is de planning voor de uitvoering van deze maatregel (start uitvoering t/m volledige realisatie)?	Aan het verminderen van welke klimaatstress draagt deze maatregel bij?	Watero verlast	Hitte	Dragen de voorgestelde maatregelen ook bij aan het behalen van andere doelstellingen? Denk hierbij bijvoorbeeld aan zoetwater beschikbaarheid, verbeteren van waterkwaliteit, vergroening, verbeteren natuur/biodiversiteit, energietransitie of verbeteren volksgezondheid.	Aan welke output draagt deze maatregel bij? Probeer hierbij zoveel mogelijk te kwantificeren (bijv. X m3 water bergen)	Welke versnelling of extra adaptatiemaatregelen kunnen ten opzichte van de uitvoeringsagenda ontplooid worden door deze regeling? Probeer dit zo veel mogelijk te kwantificeren.	Opmerkingen
Gemeente Kampen																			
1	Vergroten van de afvoercapaciteit	Afkoppelen Graafschap	Integraal Beheerplan	Graafschap, Kampen	€ 60.200	€ 10.448	€ 3.158	5%	€ 548	€ 2.610	€ 57.042	2024-2025		x		Zoetwater beschikbaarheid	2100m2 afkoppelen	Voor de herinrichting van Graafschap is nu alleen budget beschikbaar voor het herstraten. Graag willen we de straat direct afkoppelen. Met de rijksbijdrage kan hier werk met werk gemaakt worden.	
2	Water vasthouden en benutten	Vergroenen Graafschap	Integraal Beheerplan	Graafschap, Kampen	€ 128.100	€ 22.232	€ 42.700	33%	€ 7.411	€ 35.289	€ 85.400	2024-2025	x		x	Vergroening, natuur, biodiversiteit	800m2 vergroenen	Voor de herinrichting van Graafschap is nu alleen budget beschikbaar voor het herstraten. Graag willen we een deel van de verharding vervangen door nieuwe groenvakken. Met de rijksbijdrage kan dit extra groen toch aan het ontwerp toegevoegd worden.	
3	Vergroten van de afvoercapaciteit	Afkoppelen Goudplevier	Integraal Beheerplan	Goudplevier, Jsselmuiden	€ 43.500	€ 7.550	€ 14.500	33%	€ 2.517	€ 11.983	€ 29.000	2024		x		Zoetwater beschikbaarheid	1500m2 afkoppelen	Voor de Goudplevier is nu alleen budget beschikbaar voor het herstraten. Graag willen we de straat direct afkoppelen. Met de rijksbijdrage kan hier werk met werk gemaakt worden.	
Totaal					231.800	40.230	€ 60.358		10.475	49.883	171.442								

Gemeente Zwolle																			
1	Vergroten van de afvoercapaciteit en ruimtelijke inrichting	Herinrichten/Vergroenen Klimaatstraat Aa-landen traject 1	Afvoer vergroten/groenblauwe netwerk en afkoppelen Aa-landen	Drecht, Noord en	€ 358.369	€ 62.196	€ 111.890	31%	€ 19.419	€ 92.471	€ 246.479	2024-2025	x	x	x	Vergroening	Afkoppelen 4200m2 verhard oppervlak en aanleg infiltratie	Met de rijksbijdrage kunnen klimaatmaatregelen (afkoppelen hemelwater, infiltratievoorzieningen, bufferzones voor hemelwater) gecombineerd kunnen worden met herstratingsprojecten	
2	Vergroten van de afvoercapaciteit en ruimtelijke inrichting	Herinrichten / Vergroenen Klimaatstraat Aa-landen traject 2	Afvoer vergroten/groenblauwe netwerk en afkoppelen Aa-landen	Amstel, Kromme Mijdrecht, Kromme Rijn, Schie, Vliet en Zaan	€ 563.665	€ 97.826	€ 175.988	31%	€ 30.543	€ 145.445	€ 387.677	2024-2025	x	x	x	droogte/zoetwaterbeschikbaarheid	Afkoppelen 6600 m2 verhard oppervlak en aanleg infiltratie	Met de rijksbijdrage kunnen klimaatmaatregelen (afkoppelen hemelwater, infiltratievoorzieningen, bufferzones voor hemelwater) gecombineerd kunnen worden met herstratingsprojecten	
Totaal					€ 922.034,00	€ 160.022,43	€ 287.878		€ 49.962,30	€ 237.915,70	€ 634.156,00								

Gemeente Zwartewaterland

1	Water vasthouden en benutten	Tegengaan wateroverlast en vergroenen Berkenlaan	Berkenlaan Zwartsluis	Berkenlaan Zwartsluis	€ 370.000,00	€ 64.215	€ 119.310	32%	€ 21.405	€ 97.905	€ 250.690	2024-2025	-	X	X	Verbeteren water kwaliteit, verbeteren grondwater beschikbaarheid, vergroening, waterbewustwording en educatie	Tegengaan wateroverlast 5000m2	Vanuit het GRP is een bijdrage vrijgemaakt voor het oplossen van wateroverlast problemen ter hoogte van de Berkenlaan. Met de rijksbijdrage kunnen de wateroverlast problemen, in afstemming met de omwonenden en belanghebbenden, worden onderzocht en passende oplossingen worden verkend welke tevens een meerwaarde hebben voor de leefbaarheid van de wijk. De rijksbijdrage biedt de mogelijkheid om versneld en verbreed aan de slag te gaan. Extra vergoeringsmaatregelen te realiseren, waardoor de verkoelende werking van het veld rondom de Berkenlaan en de biodiversiteit zal toenemen. Dit is wenselijk gezien de sterk bebouwde omgeving rondom het terrein heen.	
Totaal					370.000	64.215	€ 119.310		21.405	97.905	250.690								

Gemeente Olst-Wijhe

1	Vergroten van de afvoercapaciteit, water vasthouden en benutten	Herinrichting Rijkstraatweg N337, afkoppelen hemelwaterafvoer en realisatie infiltratielotiering.	Herinrichting Rijkstraatweg N337	Den Nul	€ 506.948	€ 87.983	€ 34.922	7%	€ 8.151	€ 26.771	€ 472.026	2024-2026	Verminderen van droogte dmv aanleg infiltratielot.	Verminderen van wateroverlast dmv afkoppelen.	Nvt	Zoetwater beschikbaarheid, verbeteren volksgezondheid	Direct afkoppelen van circa 0,7 hectare verhard oppervlakte. Daarnaast bieden we bewoners de mogelijkheid om dakoppervlakte af te koppelen. Dit kan oplopen naar nog eens 0,7 ha extra af te koppelen verhard oppervlakte. Er wordt circa 415 m3 TI-riool aangelegd met een diameter van circa 500 mm, wat leidt tot circa 326 m3 waterberging.	De provincie gaat een reconstructie op de Rijkstraatweg uitvoeren. Dat levert een unieke koppelkans op om gelijkwaardig een infiltratielot voor het opvangen van hemelwater aan te leggen, een mogelijkheid die zich de eerstkomende 60 jaar niet opnieuw zal aandienen. Meekoppelen met de geplande reconstructie van de provincie levert een enorme kostenbesparing op en zorgt ervoor dat het aanleggen van een infiltratielot op deze plek financieel haalbaar is. De impulsgeelden maken het mede mogelijk dat we dit momentum kunnen benutten.	
Totaal					€ 506.947,65	€ 87.982,65	€ 34.922		€ 8.151	€ 26.771	€ 472.026								

WDDO

1	Vergroten van de afvoercapaciteit	Herinrichting Steenwetering (vervangen duikers door bruggen)	Project Steenwetering	De Steenwetering	€ 600.000	0	€ 180.534	30%	0	€ 200.000,00	€ 419.466	Voorjaar 2024 -	-	x	-	Zoetwater beschikbaarheid	Robuust watersysteem om voldoende water te kunnen afvoeren, maar ook om te kunnen vasthouden binnen het systeem	Met de impulsregeling kunnen in dit project extra maatregelen worden uitgevoerd om een robuust en klimaatbestendig watersysteem te realiseren, dan strikt noodzakelijk voor de nu optredende knelpunten in het watersysteem.	
Totaal					600.000	0	€ 180.534		0	€ 180.534	€ 419.466								

Gemeente Staphorst

1	Vergroten van de afvoercapaciteit	Adaptieve herinrichting met verbeteren waterafvoer Halfweg	Herinrichting kruising Halfweg	Gemeentweg kruising Heerenweg	€ 290.400	€ 71.400	€ 93.996	32%	€ 16.313	€ 77.683	€ 196.404	Voorjaar 2024	x	x	x	Vergroening ivm minder m2 verharding, verbeteren natuur/biodiversiteit	Terug dringen wateroverlast, verbeteren waterafvoer door aanleg dulker verbinding, meer berging in stoten door verdiepen en profileren sloot.	Er is op dit moment geen budget voor het verbeteren van de waterafvoer, maar wel voor het verkeerskundig herinrichten van de kruising. Met de rijksbijdrage kan deze meekoppelkans benut worden	
---	-----------------------------------	--	--------------------------------	-------------------------------	-----------	----------	----------	-----	----------	----------	-----------	---------------	---	---	---	--	---	---	--

2	Ruimtelijke inrichting	Adaptieve herinrichting Parallelweg met afkoppelen verharding	Groot onderhoud Parallelweg	Parallelweg	€ 124.630	€ 90.300	€ 40.454	32%	€ 7.021	€ 33.433	€ 84.176	Voorjaar 2024	x	x	x	Verbeteren natuur/biodiversiteit, afkoppelen verhard oppervlak	Afkoppelen 2400 m2 verhard oppervlak	Er is op dit moment geen budget voor het afkoppelen van verhard oppervlak maar wel voor het vervangen van het asfalt. Met de rijksbijdrage kan deze meekoppelkans benut worden.
Totaal					415.030	161.700	€ 134.450		23.334	111.116	280.580							

Gemeente Deventer

1	Water bergen	Afkoppelen Zweedsestraat met VGS en overstort naar oppervlaktewater	Herinrichting Zweedsestraat, Kloosterlanden	Zweedsestraat	€ 2.166.538	€ 376.011	€ 10.388	0,48%	€ 1.803	€ 8.585	€ 2.156.150	2026-2027	x	x		Vergroening en biodiversiteit	288 m3 water bergen in infiltratievoorziening	Met de rijksbijdrage kunnen nu al maatregelen (afkoppelen hemelwater, infiltratievoorzieningen, bufferzones voor hemelwater) gecombineerd worden met verkeerskundige aanpassingen aan de weg. Anders wordt verwacht tot reconstructie van de verharding, die de komende 10 jaar niet gepland staat.
2	Water bergen	Afkoppelen 2e Pauwelandstraat naar infiltratievoorziening	Wateroverlast Voorstad	1e en 2e Pauwelandstraat, Kolkweg	€ 1.076.900	€ 186.900	€ 350.736	33%	€ 60.872	€ 289.864	€ 726.164	2026	x	x			94 m3 water bergen in infiltratievoorziening	Er is er geen toereikend budget om de wateroverlastproblematiek aan te pakken, met behulp van de rijksbijdrage zou het toch mogelijk zijn om in de komende drie jaar hier hemelwater vast te houden in het gebied en wateroverlast tegen te gaan.
3	Water bergen	Afkoppelen van Burgersdijk	Buurtaanpak Burgersdijk	Burgersdijk	€ 1.229.534	€ 213.390	€ 400.447	33%	€ 69.499	€ 330.948	€ 829.087	2025-2026	x	x		Verbeteren volksgezondheid	410 m3 water bergen in infiltratievoorziening	Er is op dit moment beperkt budget voor maatregelen, maar wel voor het groot onderhoud door de woningcorporatie. Met de rijksbijdrage kan deze meekoppelkans benut worden om ook het klimaatbestendig maken van de openbare ruimte aan te pakken.
4	Water bergen	Afkoppelen hand	Tegengaan wateroverlast Handelspark de Weteringen	Handelspark de Weteringen	€ 242.000	€ 42.000	€ 78.817	33%	€ 13.679	€ 65.138	€ 163.183	2024		x			Terugdringen wateroverlast door verminderen drukopbouw in het stelsel.	Er zijn al maatregelen genomen op handelspark de Weteringen, maar toch is nog sprake van wateroverlast op het bedrijvenpark. Door op korte termijn een extra overlaat te maken op oppervlaktewater, wordt het hemelwaterstelsel extra ontlast (vermindering van de drukopbouw in het stelsel). De kans op wateroverlast wordt hierdoor sterk vermindert.
Totaal					4.714.972	818.301	€ 840.388		145.852	694.536	3.874.584							

Gemeente Raalte

1	Water vasthouden en benutten	Afkoppelen en klimaatadaptief maken van de Korenbleem, Kaatsjke, Meidoorn, Esdoorn		Heino	€ 98.000	€ 17.008	€ 22.934	23%	€ 3.980	€ 18.954	€ 75.066	2024 / 2025	x	x	x	-	Minimaal 20mm afkoppelen en een veilige overstort realiseren.	Door de straten af te koppelen wordt de druk op het gemengde riool verlicht, wat extra ruimte geeft aan de kwetsbare gebieden rondom de straten. Hierdoor kunnen we eerder een deel van de wijk klimaatadaptief maken dan volgens onze eigen planning. (Binnen het GRP hanteren we een wijkgerichte aanpak waarbij dit gebied pas in 2041 op de planning staat.)
2	Vergroten van de afvoercapaciteit, water vasthouden en benutten	Extra berging realiseren en het maken van een overstort om het gebied te beschermen tegen extreme neerslag	Gerrit Norpplein	Gerrit Norpplein	€ 15.000	€ 2.603	€ 5.000	33%	€ 868	€ 4.132	€ 10.000	2024/2025				-	ongeveer 20mm waterberging en een overstort naar lager gelegen gebied, waar water tot 90mm kan worden geloosd vanuit het Gerrit Norpplein.	Beschermingsmaatregelen voor de woningen, een betere afvoer, water vanuit hoger gelegen terrein wordt omgeleid naar de berging en komt niet meer voor de woningen terecht. Hierdoor kan dit kwetsbare gebied eerder worden opgepakt dan in ons GRP wordt vermeld. (2041)

3	Vergroten van de afvoercapaciteit + ruimtelijke inrichting	Het afkoppelen van de kanaalstraat bij een geplande reconstructie	Kanaalstraat OZ t.b.v. Douma project	Kanaalstraat O.Z.	€ 14.000	€ 2.430	€ 4.666	33%	€ 810	€ 3.856	€ 9.334	2025 / 2026	x	x	-	-	20mm waterberging, ongeveer 20m3	Er wordt extra afgekoppeld, hiermee wordt verdroging tegengegaan en wordt de rioolwaterzuivering ontlast. Dit kunnen we weer in een eerder stadium oppakken en meekoppelen met de huidige reconstructie. In het andere geval kwam dit gebied en de afkoppelopgave pas in 2031 aan bod.)		
Totaal					€ 127.000,00	€ 22.041,32	€ 32.600		€ 5.657,85	€ 26.942	€ 94.400,00									

Gemeente Dalfsen

1	Vergroten van de afvoercapaciteit	Herinrichten Wilhelminastraat	Klimaatmaatregelen hemelwater Wilhelminastraat	Wilhelminastraat	€ 800.000	€ 138.843	€ 188.771	24%	€ 32.762	€ 156.009	€ 611.229	2025	x	x	-	nvt	400m infiltratieriool of HWA-riool aanbrengen	Er is er geen toereikend budget om de wateroverlastproblematiek aan te pakken, met behulp van de rijksbijdrage zou dat toch mogelijk zijn om hier hemelwater vast te houden in het gebied en wateroverlast tegen te gaan	
2	Vergroten van de afvoercapaciteit	Herstructureren hemelwaterafvoer Polhaarweg	Klimaatmaatregelen hemelwater Polhaarweg	Polhaarweg	€ 800.000	€ 138.843	€ 188.771	24%	€ 32.762	€ 156.009	€ 611.229	2026	x	x	-	nvt	450m HWA-riool aanbrengen	Er is er geen toereikend budget om de wateroverlastproblematiek aan te pakken, met behulp van de rijksbijdrage zou dat toch mogelijk zijn om hier hemelwater vast te houden in het gebied en wateroverlast tegen te gaan	
3	Water bergen & Vergroten van de afvoercapaciteit	Aanpassingen Zorgcentrum Rosengaerde	Zorgcentrum Rosengaerde	Rondom Zorgcentrum Rosengaerde	€ 600.000	€ 104.132	€ 141.597	24%	€ 24.575	€ 117.022	€ 458.403	2027	x	x	-	nvt	Wadi aanbrengen 2900m2 (waterberging 1450m3) en 220m infiltratieriool of HWA-riool aanbrengen	Met de rijksbijdrage kunnen klimaatmaatregelen, infiltratievoorzieningen aangepakt worden. Eventueel daarnaast gecombineerd met andere ruimtelijke opgaven.	
Totaal					2.200.000	381.818	€ 519.139		90.099	429.040	1.680.861								

					10.087.784	1.736.310	2.209.579		354.937	1.854.642	7.878.205								
					Totale kosten klimaatadaptatieve deel (inclusief BTW)	BTW (compensabel)	Rijksbijdrage (inclusief BTW)		BTW over Rijksbijdrage (via BTW compensatiefonds)	Rijksbijdrage netto	Geef aan welke organisatie hoeveel bijdraagt? (vaak eigen medefinanciering)								

Indieningsformat Tijdelijke Impulsregeling Klimaatadaptatie 2021-2027

Dit format wordt gebruikt om een rijksbijdrage aan te vragen voor de Regeling van de Minister van Infrastructuur en Waterstaat, van 16 oktober 2020, nr. IENW/BSK-2020/195119, houdende vaststelling van een tijdelijke regeling voor versnelling van maatregelen ten behoeve van klimaatadaptatie 2021-2027 (Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027).

De ingevulde en ondertekende aanvraag kunt u sturen naar ImpulsregelingKA@rws.nl

1. Totstandkoming

1.1 Ten behoeve van welke werkregio wordt dit voorstel ingediend?

Werkregio RIVUS

1.2 Welke partij fungeert als kassier en aanvrager en ontvangt daarmee de beschikking vanuit het Rijk (NB dit moet een gemeente of provincie uit de werkregio zijn)?

Gemeente/Provincie: Provincie Overijssel
Postadres: Postbus 10078, 8000 GB Zwolle
Bankrekeningnummer: NL45 RABO 03973.41.121
Contactpersoon bij de kassier (indien anders dan 1.3): Esther Eggink (E.eggink@overijssel.nl)

1.3 Wat zijn de contactgegevens van de contactpersoon?

Naam contactpersoon: Stan Vergeer
E-mailadres: s.vergeer@kampen.nl
Telefoonnummer: 06-25525805
Organisatie: Gemeente Kampen

1.4 Wat is de adaptatie opgave? Welke prioriteiten kwamen naar voren uit de stresstesten en risicodialogen? Welke aanpak en maatregelen zijn prioritair in de uitvoeringsagenda?

Ook in West-Overijssel hebben we te maken met een veranderend klimaat. In hoeverre we van de effecten last krijgen, hangt o.a. af van de inrichting en het natuurlijk systeem. De regio is divers met verschil tussen stad en buitengebied, hoge en lage delen, klei-, veen- of zandgronden. Kwetsbaarheden zijn in kaart gebracht en er zijn lokaal en regionaal risicodialogen gevoerd met partnerorganisaties. De belangrijkste opgaven in de regio zijn:

- Droogte in het gebied i.c.m. lage waterpeilen kan leiden tot bodemdaling in o.a. de Mastenbroekerpolder (Zwartewaterland, Kampen en Zwolle) en ten zuiden van Kampen. Vormt een probleem in zowel landelijk gebied maar ook woonkernen (verzakkingschade).
- Extreme hitte zien we vaker voorkomen in de stedelijke gebieden van de regio. Vooral Zwolle, Deventer en Kampen krijgen hiermee te maken. In dorpen is dit minder het geval.
- In geval van overstromingen van het regionaal- en hoofdwatersysteem komen verschillende gebieden (zoals Zwolle, Kampen) onder water te staan.

Op basis van het uitgevoerde werk is een kompas geschreven voor de aanpak van hitte, droogte, wateroverlast en overstromingen in West-Overijssel. In het document 'Klimaatadaptatie: Zo doen we dat in West-Overijssel' is opgenomen wat de regio als opgave ziet, hoe er samengewerkt wordt en wat bij de aanpak van klimaatadaptatie in West- Overijssel de leidende principes zijn. De leidende principes zijn:

- De basis op orde, behoud het goede
- Van preventie naar adaptatie
- Samen met bewoners, ondernemers en maatschappelijke partners
- Versterking sponswerking en verkoeling in steden, dorpen, buurten en straten
- Klimaat robuust landelijk gebied: integraal verbinden en slim combineren
- Versnellen door werk-met-werk te maken
- Benutten (economische) kansen

Het uitvoeringsprogramma geeft uitvoering aan het kompas van RIVUS en is gericht op projecten en acties die in de regio gezamenlijk worden opgepakt. Naast het regionale uitvoeringsprogramma hebben alle partners ook een eigen uitvoeringsprogramma. Daarin staan de projecten en acties opgenomen die de partners zelfstandig uitvoeren, en in dit indieningsvoorstel zijn opgenomen.

1.5 Er zijn enkele randvoorwaarden om in aanmerking te kunnen komen voor een bijdrage uit de impulsregeling klimaatadaptatie. Hieronder kunt u aangeven of deze aanvraag aan de voorwaarden voldoet. **Indien één of meerdere vragen met "Nee" beantwoord is, voldoet de aanvraag niet aan de voorwaarden en wordt de aanvraag niet in behandeling genomen.**

Voorwaarden	Voldoen het maatregelenpakket en het bijbehorende investeringsvoorstel aan de beschreven voorwaarde? (doorhalen wat niet van toepassing is)
1. Alle voorgestelde maatregelen zijn gebaseerd op stresstesten en risicodialogen en terug te vinden in de klimaatadaptatie uitvoeringsagenda's van de betrokken overheden.	Ja
2. De rijksbijdrage is nodig om adaptatiemaatregelen te versnellen. Versnellen kan gedaan worden door maatregelen in de tijd naar voren te halen, al geplande maatregelen uit te breiden om daarmee het effect te vergroten of nieuwe maatregelen op te pakken die wegens gebrek aan middelen tot het moment van aanvragen niet geprogrammeerd konden worden.	Ja
3. De kosten voor de opgevoerde maatregelen betreffen alleen kosten voor de realisatiefase (niet voor de voorbereidings- of onderzoeksfase).	Ja
4. De rijksbijdrage betreft alleen de (extra) kosten voor klimaatadaptatie maatregelen ter bestrijding van wateroverlast, droogte of gevolgenbeperking	Ja

overstromingen. Bij bijvoorbeeld herstructurering van openbare ruimte, waarbij tevens klimaatadaptatie maatregelen worden getroffen, worden alleen de kosten van klimaatadaptatiemaatregelen opgenomen. Secundair mogen deze maatregelen natuurlijk bijdragen aan het oplossen van andere klimaatstressen (zoals hitte).	
5. Alle voorgestelde maatregelen zijn haalbaar en uitgevoerd voor 31 december 2027.	Ja
6. De aangevraagde bijdrage wordt ingezet voor klimaatadaptatie maatregelen, het wordt niet ingezet voor regulier of achterstallig onderhoud (klimaatadaptatiemaatregelen kunnen uiteraard wel mee gekoppeld worden met onderhoudsprojecten).	Ja
7. Er wordt minimaal twee derde cofinanciering ingezet door de werkregio.	Ja
8. De cofinanciering bestaat niet uit andere rijksmiddelen (bijvoorbeeld Deltaprogramma Zoetwater of Deltaprogramma Hoogwaterveiligheid).	Ja
9. Het voorstel kan rekenen op bestuurlijk draagvlak en heeft commitment van tenminste twee bestuurslagen (gemeenten, provincie, waterschappen)	Ja
10. De voorgestelde maatregelen worden getroffen door overheden vanuit hun waterbeheertaken in de openbare ruimte. Waterschappen mogen ook op privaat terrein maatregelen uitvoeren, zolang het de eigen waterbeheertaken betreft en het algemeen belang gediend wordt.	Ja
11. De werkregio werkt mee met kennisdeling over behaalde resultaten en opgedane ervaring (bijvoorbeeld via het kennisprogramma klimaatadaptatie of de jaarlijkse monitoring van het Deltaprogramma).	Ja

2. Maatregelenpakket en investeringsvoorstel

Hieronder volgen een aantal vragen over het maatregelenpakket en de financiering daarvan.

2.1 Hoeveel rijksbijdrage wordt gevraagd (tot maximaal totaal beschikbare bedrag per werkregio)?

Met dit voorstel wordt € 2.209.579 (inclusief BTW) aangevraagd. De werkregio financiert zelf €7.878.205 (inclusief BTW). Voor de werkregio is via de verdeelsleutel totaal € 5.420.000 beschikbaar. Het resterende bedrag voor latere aanvragen is daarmee € 0 (incl BTW).

2.2 Welk deel van de kosten van de klimaatadaptatie maatregelen betreft compensabele BTW? Het Ministerie van IenW keert een nettobedrag uit aan de aanvrager en stort de BTW (procentueel overeenkomend met het BTW aandeel van kosten van de maatregelen) in het BTW compensatiefonds. Daar kunnen provincies en gemeenten de compensabele BTW terug vragen.

Zie bijlage 3 voor een extra toelichting op de BTW.

De BTW over het totale bedrag is € 1.736.310. De te betalen BTW door het waterschap is niet compensabel. De rijksbijdrage van € 2.209.579 bestaat uit een netto component van €1.854.642 en

een BTW component van € 354.937. De netto component wordt direct overgemaakt aan de kassier.

In Bijlage 1 dient u de projecten waar de klimaatmaatregelen genomen worden toe te lichten. De tabel in Bijlage 2 dient een overzicht te geven van het totale pakket aan maatregelen. Geef in de tabel aan welke type uitvoeringsmaatregelen (zie bijlage 4 voor voorbeelden) er worden voorgesteld en wanneer deze zijn afgerond. Hoe is de financiering van het maatregelenpakket opgebouwd? Welke organisatie draagt hoe veel bij aan het maatregelenpakket?

2.3 Hoe heeft u beoordeeld dat deze maatregelen kosten effectiever zijn dan andere te kiezen maatregelen om de klimaatstress te verminderen?

Deze maatregelen zijn het resultaat van de eerder uitgevoerde stresstesten en risicodialogen. Op basis daarvan heeft iedere RIVUS-partner voor de knelpunten passende oplossingen in beeld gebracht. De projecten kennen verschillende eigenschappen en daarom is per project maatwerk nodig. Organisaties hebben zelf intern getoetst op de kosteneffectiviteit van de maatregel in relatie tot de haalbaarheid binnen de te besteden middelen.

2.4 Welke versnelling of extra adaptatiemaatregelen kunnen ten opzichte van de uitvoeringsagenda ontplooid worden door deze regeling? Probeer dit zo veel mogelijk te kwantificeren.

Deze impulsregeling maakt het voor RIVUS-partners mogelijk om (extra) klimaatadaptatie componenten toe te voegen aan (al geplande) projecten. De maatregelentabel en projectomschrijvingen gaan hierop in.

3. Uitvoering

3.1 Hoe wordt door de werkregio gestuurd over de uitvoering van de maatregelen in dit pakket en eventuele wijzigingen? Hoe wordt binnen de werkregio besloten over eventuele veranderingen binnen het maatregelenpakket?

De huidige stand van zaken is dat in het Platform Klimaatadaptatie (alle ambtelijke partners) regelmatig wordt gesproken over de voortgang van de projecten. Op basis van de voortgang van de projecten is gekeken of er nog aanpassingen nodig zijn in het maatregelenpakket. Door het uitvallen van een aantal maatregelen zijn er wijzigingen gemaakt in de budgetten die per partner beschikbaar zijn. Hier is in het Bestuurlijk Overleg een gezamenlijk besluit genomen dit voorjaar, dat de basis heeft gevormd voor de derde en laatste aanvraag in 2023.

3.2 Indien relevant, hoe en waarover vindt afstemming met beheerders van het Rijk (Zoals RWS, Pro-Rail, Staatsbosbeheer, Defensie, Rijksgebouwendienst) en/of over andere wel of niet vitaal en kwetsbare netwerken plaats?

Niet van toepassing

4. Ondertekening

Bestuurlijke ondertekening door ten minste 50% van de partijen binnen de werkregio die deze aanvraag indient. Indien de provincie of waterschap niet binnen de werkregio voorkomen dient formele steunbetuiging georganiseerd te worden door een 'Letter of Support'. De provincie of waterschap spreekt daarmee goedkeuring uit over dit voorstel maar hoeft daar geen actief onderdeel van te zijn.

Organisatie	Naam en functie ondertekenaar	Datum	Handtekening
Kassier: provincie Overijssel	Martijn Dadema, gedeputeerde		
Gemeente Kampen	Erik Faber, wethouder		
Gemeente Staphorst	Alwin Mussche, wethouder		
Waterschap Drents Overijsselse Delta	Hans Wijnen, algemeen bestuurslid		
Gemeente Deventer	Marcel Elferink, wethouder		
Gemeente Zwartewaterland	Maarten Slingerland, wethouder		
Gemeente Oost-Wijhe	Marcel Blind, wethouder		
Gemeente Zwolle	Arjan Spaans / Gerdien Rots, wethouders		
Gemeente Raalte	Breun Breunissen, wethouder		
Gemeente Dalfsen	Ruud van Leeuwen, wethouder		

Bijlage 1 Omschrijving projecten

De projectomschrijvingen staan in bijlage 1.

Bijlage 2

Maatregelenoverzicht (Excel-bestand)

Het maatregelenoverzicht staat in bijlage 2.

Bijlage 3

BTW en BTW Compensatiefonds

Het Ministerie van IenW keert een nettobedrag uit aan de aanvrager en stort de BTW (procentueel overeenkomend met het BTW aandeel van kosten van de maatregelen) in het BTW compensatiefonds. Daar kunnen provincies en gemeenten de compensabele BTW terug vragen.

Indien sprake is van BTW dan maakt deze onderdeel uit van de kostenraming. Het is van belang dat de BTW afzonderlijk wordt gespecificeerd in deze kostenraming, waarbij duidelijk wordt gemaakt hoe het gemiddeld BTW-percentages is opgebouwd. Hierbij ligt het in de rede om te specificeren welke kosten zijn belast met 0%, 6% en 21% BTW of geheel zijn vrijgesteld van BTW.

De initiatiefnemer is verantwoordelijk voor het aanleveren van een deugdelijke BTW-raming. In beginsel wordt een dergelijke raming opgesteld door de initiatiefnemer.

Er is sprake van compensabele BTW wanneer:

- Het een overheids-/niet-ondernemerstaak betreft, waarbij niet in concurrentie kan worden getreden met marktpartijen;
- Aan de gemeente of provincie de BTW in rekening wordt gebracht;
- Aan de gemeente of provincie de prestatie wordt geleverd;
- Het géén verstrekking aan een individuele derde betreft, zoals bijvoorbeeld het geven van een televisie aan een bijstandsgerechtigde;
- Het géén kosten betreft die gebruikt zijn voor vrijgestelde prestaties, zoals zorg, schuldhulpverlening, onderwijs, verhuur, ed.

In alle overige gevallen is sprake van niet-compensabele BTW. Bijvoorbeeld:

- Wanneer de kosten door een waterschap worden betaald.
- Als een regio meebetaalt aan het aanleggen van een extra perron of asfalt op rijkswegen. Er is dan geen sprake van een belaste prestatie aan de regio;
- Verstrekken van subsidies in natura.

In het geval van niet-compensabele BTW is het BTW bedrag onderdeel van het bedrag dat direct aan de initiatiefnemer beschikbaar wordt gesteld.

Om over te kunnen gaan tot betaling zal duidelijk moeten zijn welk bedrag er direct wordt overgeheveld naar de desbetreffende decentrale overheid en welk bedrag er wordt afgestort in het BCF. De bijdrage van het Rijk wordt namelijk gesplitst in een deel compensabele BTW (welke wordt afgestort in het BCF) en het restant, die rechtstreeks aan de desbetreffende decentrale overheid wordt overgeheveld.

De afstorting in het BCF geschiedt op basis van een raming van de BTW. Doordat wordt gewerkt met een raming is er sprake van een bepaalde onzekerheidsfactor, waardoor het mogelijk is dat het feitelijke beroep op het BCF af kan wijken van de initiële afstorting. Er vindt echter geen nacalculatie plaats op basis van gerealiseerde BTW-kosten. Dit betekent dat de BTW-raming niet met terugwerkende kracht kan worden aangepast of herberekend.

Bijlage 4

Voorbeeldlijst maatregelen Impulsregeling klimaatadaptatie

De maatregelen waarvoor financiering toegekend kan worden dienen te voldoen aan de kaders van en de scope van het Deltafonds en DPRA. Dat betekent dat alleen maatregelen tegen wateroverlast, droogte of ter beperking van gevolgen van overstromingen, getroffen door overheden in het kader van hun waterbeheertaken in de openbare ruimte gesubsidieerd kunnen worden.

Om wateroverlast, droogte of de gevolgen van overstromingen te verminderen kunnen maatregelen getroffen worden in de volgende categorieën:

- Ruimtelijke inrichting
- Water vasthouden en benutten
- Water bergen (capaciteitsvergroting)
- Vergroten van de afvoercapaciteit

Onderstaande lijst bevat voorbeelden van dit type maatregelen.

Soort maatregel	droogte	wateroverlast	gevolg beperking
Inrichtingsmaatregelen			
Laagte aanbrengen in openbare ruimte		x	x
Slimme inrichting buitenruimte gericht op gebiedskenmerken	x	x	x
Beekherstel en/of herprofilering leggerwaterlopen	x		
Plaatsen stuwen detailwaterlopen			
Groenblauwe structuren	x	x	
Vasthouden en benutten			
Ontsteden verhard oppervlak	x	x	
Vergroening (met als doel water vasthouden)	x	x	
Infiltratievoorziening	x	x	
Hergebruik regenwater	x	x	
Onderwaterdrainage Waterconservering/vasthouden	x		
Flexibel grondwaterbeheer	x	x	
Vernatting	x		
Greppels afsluitbaar maken	x		x
Bergen			
Oppervlaktewater aanleggen	x	x	
Bufferzones rondom natuur/kwelgebieden	x		x
Duikers verhogen of verkleinen	x		
Bergingscapaciteit creëren		x	
waterberging vergroten		x	
Vergroten boezemcapaciteit		x	

Sloten verdiepen of afdammen	x	x	
Afvoercapaciteit vergroten			
Pomp(over)capaciteit vergroten (riool)		x	
Afvoercapaciteit van de riolering vergroten (bovennormatief)		x	
Peilbeheersing door stuw/dam	x	x	
Vergroten afvoercapaciteit van watersysteem		x	x